Izračunljivost in računska zahtevnost

1) Osnove

- niz/beseda
- dolžina niza
- abeceda
- formalni jezik
- drugi jezik
- model računanja

2) Končni avtomati

- DFA
  - definicija DFA
  - razširjena funkcija prehodov
  - niz sprejet z DFA
  - jezik sprejet z DFA
  - jezik je regularna množica (regularen jezik)
- NFA
  - definicija NFA
  - razširjena funkcija prehodov
  - niz sprejet z NFA
  - jezik sprejet z NFA
- enakovrednost DFA in NFA
- NFA z tihimi prehodi
  - definicija NFA z tihimi prehodi
  - razširjena funkcija prehodov
  - epsilon zaprtje
  - niz sprejet z NFA tihimi prehodi
  - jezik sprejet z NFA tihimi prehodi
- enakovrednost NFA z in NFA brez tihih prehodov

3) Regularni izrazi

- stik
- klinovo zaprtje
- pozitivno zaprtje
- regularni izrazi
- enakovrednost končnih avtomatov in regularnih izrazov

4) Lastnosti regularnih množic

- lema o napihovanju za regularne množice
- značilnosti zaprtja regularnih množic
- odločitveni algoritmi za regularne množice
  - neprazen jezik
  - neskončen jezik
  - enakovrednost končnih avtomatov
- Myhill-Nerode izrek in minimizacija FA
  - minimalni DFA
  - relacija nad jezikom
  - relacija nad DFA
  - Myhill Nerode izrek

5) Kontekstno neodvisne gramatike

• kontekstno neodvisne gramatike

- Kaj naredi gramatiko kontekstno neodvisno?
- CFG
- neposredna izpeljava
- jezik gramatike
- kontekstno neodvisen jezik
- stavčna oblika
- ekvivalentni gramatiki

• drevesa izpeljav

- drevo izpeljave za CFG
- rezultat drevesa izpeljave
- poddrevo drevesa izpeljave
- povezava med drevesi izpeljav in izpeljavami
- leva in desna izpeljava
- dvoumna CFG
- bistveno dvoumen CFL

• poenostavitev CFG/omejitev oblik produkcij

- nepotreben/potreben simbol
- epsilon produkcija
- enotska produkcija
- normalna oblika Chomskega
- normalna oblika Greibachove

6) Skladovni avtomati

- definicije
  - PDA
  - PDA prehodi
  - trenutni opis PDA
  - jeziki sprejeti s PDA
  - deterministični PDA

· skladovni avtomati in kontekstno neodvisni jeziki

- enakovrednost sprejetja s končnim stanjem in s praznim skladom
- enakovrednost PDA in CFL
- deterministični in nedeterministični PDA

7. Značilnosti kontekstno neodvisnih jezikov

- lema o napihovanju
- značilnosti zaprtja
- odločitveni algoritmi
  - neprazen
  - končen
  - problem pripadnosti pri CFG

8. Turingov stroj

- teza o izračunljivosti
- Turingov stroj
  - o Turingovem stroju
  - trenutni opis
- uporaba Turingovega stroja
  - računanje vrednosti funkcij: k-mestna lastna funkcija, izračunljivost
  - razpoznavanje množic: sprejeta beseda, sprejet jezik, množica S
  - generiranje množice: generator, jezik generiran z TM, izračunljivo preštevni jeziki
- razširitve Turingovih strojev
- kodiranje TM
  - oštevilčenje TM
  - univerzalni Turingov stroj

9. Neodločljivost

- računski problemi
- odločitveni problemi
  - primerek d
  - kodirna funkcija
  - jezik odločitvenega problema
  - povezava/enakovrednost med odločitvenimi problemi in množicami/jeziki
  - razpoznavnost L(D) in rešljivost problema D
- problem ustavitve
  - problem ustavitve
  - univerzalni jezik
  - diagonalni jezik
- · osnovne vrste odločitvenih problemov
  - razred vseh odločitvenih problemov
  - vrste odločitvenega problema D
- · komplementarne množice in odločitveni problemi
- izreki iz teorije izračunljivosti (odločljivost in polodločljivost množic)

10) Teorija računske zahtevnosti

- deterministična časovna zahtevnost (razred zahtevnosti DTIME)
  - TM M
  - jezik L in razred vseh takih jezikov
  - odločitveni problem in razred vseh takih odločitvenih problemov
- nedeterministična časovna zahtevnost (razred zahtevnosti NTIME)
  - TM N
  - jezik L in razred vseh takih jezikov
  - odločitveni problem in razred vseh takih odločitvenih problemov
- deterministična prostorska zahtevnost (razred zahtevnosti DSPACE)
  - TM M
  - jezik L in razred vseh takih jezikov
  - odločitveni problem in razred vseh takih odločitvenih problemov
- nedeterministična prostorska zahtevnost (razred zahtevnosti NSPACE)
  - TM N
  - jezik L in razred vseh takih jezikov
  - odločitveni problem in razred vseh takih odločitvenih problemov
- stiskanje trakov, linearna pohitritev, zmanjševanje števila trakov
- relacije med DTIME, DSPACE, NTIME in NSPACE
  - relacije med različnimi razredi zahtevnosti (4)
  - lepe, pohlevne funkcije zahtevnosti
    - prostorsko predstavljiva funkcija S(n)
    - časovno predstavljiva funkcija T(n)
- razredi zahtevnosti P, NP, PSPACE, NPSPACE in osnovne relacije med njimi
- NP-poln in NP-težek problem
  - polinomsko-časovna prevedba
  - NP-težek problem
  - NP-poln problem
  - dokazovanje NP-polnih problemov
  - $P \neq NP$